

2014

dagatal

Skógræktar ríkisins

Á hverju ári gefur Skógrækt ríkisins út dagatal með fræðandi og skemmtilegum upplýsingum um einhvern þátt skógræktar. Áð þessu sinni er þema dagatalsins sjaldgæfar tegundir barrtrjáa í skógrækt og tegundirnar sem fjallað er um eftirfarandi:

Alaskasypriss (*Cupressus nootkatensis*)
Dahúrlærki (*Larix gmelinii*)
Degli (*Pseudotsuga menziesii*)
Fjallalærki (*Larix lylarii*)
Fjallaböll (*Tsuga mertensiana*)
Gráfura (*Pinus banksiana*)
Klettatura (*Pinus albicaulis*)
Kóreulífviður (*Thuja koraeensis*)
Marpöll (*Tsuga heterophylla*)
Risalífviður (*Thuja plicata*)
Siberiupinur (*Abies sibirica*)
Skrapgreni (*Picea asperata*)

SKÓGRAKT
RÍKISINS
www.skogur.is

sjaldgæfar tegundir barrtrjáa í skógrækt

janúar

S	M	Þ	M	F	F	L
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

1. Nýársdagur 6. Þrettándinn 24. Bóndadagur

Risalífviður (*Thuja plicata*) í Hallormsstaðaskógi

Risalífviður hefur aðeins náð góðum þroska á einum stað á Íslandi; við Jökullæk í Hallormsstaðaskógi og því má með réttu segja að hann sé meðal sjaldgæfustu trjáa landsins. Þar er hann hreint út sagt glæsilegur og vert er að gefa þessari tegund meiri gaum, t.d. með ræktun undir lerkiskermi.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

febrúar

S	M	Þ	M	F	F	L
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

23. Konudagur

Síberúpinur (*Abies sibirica*) á Hallormsstað

Síberúpinur var meðal þeirra tegunda sem gróðursettar voru á fyrstu árum skógræktar og má sjá yfir hundrað ára gamla einstaklinga í Furulundinum á Þingvöllum, Grund í Eyjafirði og Mörkinni á Hallormsstað. Þeir hafa þó vaxið hægt. Þeir eiga það sammerkt að fjölga sér með sveiggræðslu, þar sem greinar sem snerta jörðina skjóta rótum og byrja síðan að vaxa sem tré. Hvert tré er því orðið að litlum lundi.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

mars

S	M	Þ	M	F	F	L
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

3. Bolludagur 4. Sprengidagur 5. Öskudagur
20. Vorjafndægur

Gráfura (*Pinus banksiana*) á Höfða á Fljótsdalshéraði

Gráfura vex á geysivíðfeðmu svæði í Norður Ameríku austan Klettafjalla og er aðalfurutegundin í barrskógabeltinu þar. Líkt og dahúríulerki í Síberíu er hún aðlöguð meginlandsloftslagi og því hefur íslenskt skógræktarfolk ekki gefið henni mikinn gaum. Þessi, ættuð frá Tar Island í Alberta, vex þó bærilega austur á Héraði.

Mynd: Próstur Eysteinnsson

apríl

S	M	Þ	M	F	F	L
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

13. Pálmasunnudagur 17. Skírdagur 18. Föstudagurinn langi
20. Páskadagur 21. Annar í páskum 24. Sumardagurinn fyrsti

Degli (*Pseudotsuga menziesii*) í Hallormsstaðaskógi

Degli er eitt mikilvægasta timburtré heims og gengur viðurinn gjarnan undir nafninu Oregon pine. Hæstu deglitré á Íslandi eru á Atlavíkurstekki í Hallormsstaðaskógi og ná þar um 20 m hæð. Ekki þarf mikla hlýnun til að degli verði gjaldgengt í íslenskri skógrækt.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

maí

S	M	Þ	M	F	F	L
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

1. Verkalýðsdagurinn 11. Mæðradagurinn
29. Uppstigningardagur

Fjallalerki (*Larix lyallii*) í Ólaskógi í Kjós

Fjallalerki er sjaldgæf háfjallategund frá Klettafjöllunum. Það vex gjarnan ofar í hlíðum fjalla en blágreni og fjallapínur og myndar þar skógarmörk. Það er vel aðlagað íslensku veðurfari og verður beinvaxið en vex fremur hægt miðað við aðrar lerkitegundir. Nær ómögulegt er að fá fræ af fjallalerki því könglarnir opnast upp á gátt strax og fræið þroskast og er það fyrr en varir fokið út í veður og vind. Fyrir vikið er fjallalerki nánast óþekkt í ræktun í heiminum.

Mynd: Ólafur Oddsson

júní

S	M	Þ	M	F	F	L
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

1. Sjómannadagurinn 8. Hvítasunnudagur
9. Annar í hvítasunnu 17. Lýðveldisdagurinn 24. Jónsmessa

Dahúríulerki (*Larix gmelinii*) í Hallormsstaðaskógi

Dahúríulerki myndar víðáttumestu skóga heims í austanverðri Síberíu og er því ein af algengustu trjátegundum í heiminum. Það er aðlagð meginlandsloftslagi og þrífst yfirleitt illa á Íslandi, en tré ættuð frá Sakhalineyju hafa þó náð sæmilegum þroska í Hallormsstaðaskógi.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

júlí

S	M	Þ	M	F	F	L
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Marpöll (*Tsuga heterophylla*) í Hallormsstaðaskógi

Marpöll er ein aðaltegundin í strandskógum Alaska við hlið sitkagrenis og alaskaaspar, en þær síðarnefndu eru megintegundir í íslenskri skógrækt. Pöllin hefur átt mun erfiðara uppdráttar héraendis því hún þarf skjól í æsku. Í skjólinu upp með Jökullæk í Hallormsstaðaskógi nær hún góðum þroska.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

Ágúst

S	M	Þ	M	F	F	L
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

4. Frídagur verslunarmanna

Alaskasýpriss (*Cupressus nootkatensis*) í Hallormsstaðaskógi
Viður alaskasýpriss er talinn meðal bestu viðartegunda í heimi þar sem hann er beinn, þéttur, harður og einstaklega endingargóður. Afar sjaldgæf tegund í íslenskri skógrækt, enda þarf alaskasýpriss algjört skjól í æsku. Tréð í Neðstareit í trjásafninu á Hallormsstað dafnar þó vel og þroskar fræ flest árin.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

september

S	M	Þ	M	F	F	L
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

23. Haustjafndægur

Fjallapöll (*Tsuga mertensiana*) í Hallormsstaðaskógi

Fjallapöll finnst allvíða í skógum landsins en aðeins fá tré á hverjum stað. Hún er viðkvæm í æsku en með árunum verður hún harðgerð og vex áfallalaust. Hún vex fremur hægt og ætti því að vera góð í görðum.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

október

S	M	Þ	M	F	F	L
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

25. Fyrsti vetrardagur

Klettafura (*Pinus albicaulis*) í Hallormsstaðaskógi
Nálar sígrænna trjáa eru ekki eilífar. Að jafnaði fellur einn árgangur nála á hverju ári, bara ekki yngstu nálarnar.
Fimm nála furur eins og þessi klettafura, fella oftast þann árgang nála sem er tveggja eða þriggja ára gamall.
Haustlitirnir eru e.t.v. ekki eins áberandi og á lauftrjám en hafa þó sinn þokka.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

nóvember

S	M	Þ	M	F	F	L
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

9. Feðradagurinn

Kóreulífviður (*Thuja koraensis*) í Hallormsstaðaskógi

Um fimmtugt er kóreulífviður enn runni og svo er um trén í trjásafninu á Hallormsstað. Hundrað ára er hann farinn að teygja örlítið úr sér, fimm hundruð ára er hann orðinn að snotru tré með keilulaga krónu og þúsund ára er hann orðinn að gríðarstóru tré með gildan stofn. Ef þolinmæði væri tré þá væri hún kóreulífviður.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

desember

S	M	Þ	M	F	F	L
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

1. Fullveldisdagurinn 23. Þorláksmessa 24. Aðfangadagur
25. Jóladagur 26. Annar í jólum 31. Gamlársdagur

Skrápgreni (*Picea asperata*) í Hallormsstaðaskógi

Til eru tré í íslenskum skógum sem umfram önnur tengjast merkjum mönnum, t.d. skrápgrenið við Jökullæk í Hallormsstaðaskógi, sem ættað er frá Gansu í Kína. Maðurinn sem um ræðir er Joseph Rock, grasafræðingur sem kannaði flóru suðvesturhluta Kína á árunum 1920-1949 og varð heimspektur ekki síst fyrir skrif sín í National Geographic. Hann var ötull fræsafnari og sendi fræ til grasagarða og trjásafna víða um heim. Skrápgrenifræið sendi hann til trjásafnsins í Hørsholm í Danmörku þaðan sem það barst hingað árið 1956.

Mynd: Esther Ösp Gunnarsdóttir

2014

janúar

S	M	Þ	M	F	F	L
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

febrúar

S	M	Þ	M	F	F	L
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

mars

S	M	Þ	M	F	F	L
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

apríl

S	M	Þ	M	F	F	L
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

maí

S	M	Þ	M	F	F	L
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

júní

S	M	Þ	M	F	F	L
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

2015

janúar

S	M	Þ	M	F	F	L
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

febrúar

S	M	Þ	M	F	F	L
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

mars

S	M	Þ	M	F	F	L
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

júlí

S	M	Þ	M	F	F	L
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ágúst

S	M	Þ	M	F	F	L
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

september

S	M	Þ	M	F	F	L
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

júlí

S	M	Þ	M	F	F	L
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ágúst

S	M	Þ	M	F	F	L
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

september

S	M	Þ	M	F	F	L
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

október

S	M	Þ	M	F	F	L
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

nóvember

S	M	Þ	M	F	F	L
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

desember

S	M	Þ	M	F	F	L
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

október

S	M	Þ	M	F	F	L
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

nóvember

S	M	Þ	M	F	F	L
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

desember

S	M	Þ	M	F	F	L
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

SKÓGRÆKT
RÍKISINS

www.skogur.is

Aðalskrifstofa
Miðvangi 2-4
700 Egilsstaðir
skogur@skogur.is

Rannsóknastöð
skógræktar á Mógilsá
Kjalarnesi
116 Reykjavík
mogilsa@skogur.is

Skrifstofa
á Akureyri
Gömlu gróðrarst.
Krókeyri
600 Akureyri
akureyri@skogur.is

Skógarvörður
á Austurlandi
Hallormsstað
701 Egilsstaðir
hallormsstadur@skogur.is

Skógarvörður
á Suðurlandi
Gunnarsholti
851 Hella
sudurland@skogur.is

Skógarvörður
á Norðurlandi
Vöglum
601 Akureyri
vaglir@skogur.is

Skógarvörður
á Vesturlandi
Hvammi
311 Borgarnes
vesturland@skogur.is

**Gleðileg jólar og
farsælt komandi ár**

Happy holidays